

Sfaturi pentru o biserică în creștere, care traversează vremuri de confuzie etică și religioasă

Epistola apostolului Pavel către Tit

1

Salutări

¹ Pavel, rob al lui Dumnezeu și^a apostol al lui Isus Hristos, conform credinței aleșilor lui Dumnezeu și conform cunoașterii adevărului, cea potrivită cu evlavia² și privitoare la viața veșnică - pe care Dumnezeu, Cel care nu minte, a făgăduit-o înainte de începutul lumii,³ și pe care ne-a arătat-o la timpul potrivit prin cuvântul său, în proclamarea care mi-a fost încredințată, conform poruncii lui Dumnezeu, mântuitorul nostru:⁴ către Tit, cu adevărat fiul meu în credința pe care o împărtășim cu toții,^b har și pace de la Dumnezeu Tatăl și de la Hristos Isus,

^aLit.: „dar”. Conjuncția dar (gr. δε), poate fi tradusă și coordinativ, prin: „și”, dar și adversativ prin: „dar și”, ori: „și, în același timp, și...”.

¹⁻³, Pavel arată aici atât scopul chemării sale, cf. v. 3, cât și calitatea chemării sale la apostolie. Κατά poate fi tradus fie: „conform cu”, „potrivit cu”, fie: „cu privire la”, „cu scopul de”. În ambele situații, pe ansamblu, Pavel îi aduce aminte lui Tit de autoritatea apostolică și divină a slujirii sale (Pavel vestește evanghelia prin poruncă divină), de importanța veșnică a evangheliei proclamate de el, de natura sfântă a caracterului lui Dumnezeu, care este implicat cu sfințenia sa în vestirea promisiunilor sale. De aceea, porunca lui Pavel și misiunea lui Tit primesc cea mai mare autoritate posibilă.

^bLit.: „după credința comună”. κοινὴν πίστιν se referă la credința comună care este, în același timp, și adevărată, fiind împărtășită de toți creștinii, nu doar Pavel și Tit. Expresia se află în contrast cu învățăturile false care corupeau Biserica în Creta.

Mântuitorul nostru.*

Lucrarea lui Tit în Creta

⁵ Pentru aceasta te-am lăsat să rămâi în Creta, ca să îndrepti ce a mai rămas* de îndreptat și să ordonezi^c prezbiteri în fiecare cetate, așa cum ți-am poruncit.^d

Calitățile liderilor spirituali

⁶ Anume, să ordonezi pe cine este fără vină,^e bărbat cu o singură femeie,^f și care are copii credincioși, fără să fie acuzați de viață neserioasă sau de nesupunere.^g ⁷ Căci, într-adevăr, episcopul^h trebuie să

* **4**, Pavel îi aduce aminte lui Tit de natura și calitatea relației lor (tată - fiu, în credința adevărată a majorității creștinilor), ceea ce ridică așteptările cu privire la misiunea ce o va primi Tit, la un standard foarte înalt.

* **5a**, gr. τα λειποντα, un plural neutru al verbului λειπω, „a rămâne”, la participiu prezent, care indică obiectul acțiunii de îndreptare: „ceea ce a rămas (de îndreptat)”. Pavel face un joc de cuvinte între απελπιον σε, „te-am lăsat să rămâi”, care vine de la απολειπω, tot un derivat al lui λειπω, și λειποντα. Termenul din urmă are înțeles multiplu: se poate referi la învățături, la probleme de organizare, sau chiar și la oameni. De asemenea, el subliniază și continuitatea lucrării din Creta: ceea ce începuse să fie îndreptat, trebuia să fie finalizat.

^cLit.: „să așezi”; sau: „să pui”.

^d**5b**, Pavel arată cele două scopuri majore ale scrisorii: (a) îndreptarea situației din Creta - în învățătură, organizare și atitudinea oamenilor, și (b) ordinarea de prezbiter, de lideri spirituali care să poată conduce bine, având o mărturie bună.

^eLit.: „fără reproș”; sau: „dincolo de acuzare”.

^fLit.: „bărbat al unei singure femei”. Idealul creației, indicat și de Isus, este un bărbat - o femeie. Conducătorul spiritual creștin nu poate fi poligam, chiar dacă unele societăți o permit, și nu poate sluji dacă a divorțat, iar soția este în viață. Neseriozitatea sau eșecul familial nu sunt calități care pot recomanda pe cineva ca slujitor al evangheliei.

^gTermenul „copii” traduce cuvântul τεκνα, care înseamnă copii înainte

fie fără vină, ca administrator al lui Dumnezeu: nici arogant, nici mândros ori datat la vin,ⁱ nici violent, nici căutător de câștig necinstit.

⁸ Dimpotrivă, el trebuie să fie primitiv de oaspeți,^j iubitor de bine, cumpătat,^k drept, cuvios, înfrânat,^l să păstreze cu tărie cuvântul credinței - potrivit cu învățătura primită,^m ca să poată îndemna în învățătura cea sănătoasă, iar pe cei răzvrățiți să îi poată îndrepta.

Certarea cretanilor

¹⁰ Pentru că sunt mulți, mai ales dintre iudeiⁿ, care sunt nesupuși, vorbesc vrute și nevrute,^o și sunt înșelători;¹¹ acestora trebuie să li se închidă gura, fiindcă ei învață ce nu trebuie și pentru câștig necinstit ei răvășesc case întregi.^p ¹² Unul dintre ei, un profet de-al lor, a spus:

de majorat. Prin această condiție, Pavel arată că cel ce este conducător spiritual trebuie să fie un exemplu respectat și ascultat în propria familie. Dacă are copiii acasă și aceștia nu îl ascultă, ci au o viață dezordonată și rebelă, înseamnă că tatăl nu are nici sfat, nici prestanță, și el nu poate fi un lider pentru alții, în Biserică.

^hPavel arată că, practic, slujbele de prezbiter (bătrân) și episcop (supraveghetor) se suprapun. La vremea scrierii epistolei ambii termeni indicau una și aceeași slujire, cea de conducător spiritual în Biserică, de responsabil. Denumirile la această vreme nu au conotații preoțești, nici ierarhice.

ⁱLit.: gr. παροίνοος, i.e. „pe lângă vin”, „preocupat de vin”.

^jLit.: „iubitor de străini”.

^kLit.: „iubitor de pricepere”, „iubitor de înțelepciune”.

^lSau: „auto-controlat”.

^mLit.: „conform cu învățătura”. Adică, în conformitate cu învățătura primită, cu cateheza, sau cu învățătura apostolică sănătoasă, cunoscută și răspândită de Biserică.

ⁿLit.: „cei circumciși”.

^oLit.: „vorbitori în van”.

^p „Case întregi” înseamnă familii și slujitorii sau robii care le ajutau, adică tot complexul familial, cu afacerile de familie cu tot.

„Cretanii mint fără încetare,^q sunt fiare rele, pântece leneșe”.^r ¹³ Această mărturie este adevărată^{*} și, de aceea, ceartă-i cu asprime, ca să fie sănătoși în credință¹⁴ și să nu se ia după basme iudaice și după poruncile unor oameni care se întorc cu spatele la adevăr.¹⁵ Toate sunt curate pentru cei curați; dar pentru cei întinați și necredincioși nimic nu este curat, ci și mintea și conștiința le sunt întinate.¹⁶ Ei dau mărturie că Îl cunosc pe Dumnezeu, însă prin faptele lor Îl neagă, stârnesc repulsia,^s neascultători și nu sunt în stare să facă nimic bun.^t

2

Învățătura sănătoasă: calitățile celor credincioși

¹ Tu, însă, spune-le lucrurile potrivite cu învățătura sănătoasă.^u

² Bătrânii să fie treji, demni de respect, cumpătați, sănătoși în credință, în dragoste, în răbdare.³ Bătrânele, de asemenea, să aibă o purtare sfântă - cum se cuvine, să nu fie bârfitoare și nici înrobite de vin.^v Ele trebuie să

^q Această mărturie despre firea mincinoasă a cretanilor contrastează cu declarația din 1:2, unde se spune că Dumnezeu nu minte.

^r **12**, Citat din Epimenides din Knossos, un filozof cretan din sec. 7 îH. Afirmarea lui este un paradox vestit în teoria logicii: dacă toți cretanii sunt mincinoși, iar Epimenides este cretan, atunci el minte, deci toți cretanii spun adevărul... Pe un alt plan însă se poate pune întrebarea de ce Pavel îl numește aici „profet” - oare pot fi și păgânii inspirați de Dumnezeu, câteodată, astfel încât să dea mărturie adevărate, așa cum spune v. 13?

^{*} **13**, Cretanii aveau două probleme: mai întâi, acolo erau învățători falși care aduceau dezastru în familiile bisericii, dar apoi aveau și o problemă majoră din cauza înclinațiilor lor rele, native, caracteristice cretanilor, etniei lor. Aveau deci un dușman dinăuntru și un dușman din afară.

^s Lit.: „fiind dezgustători”. Ceea ce făceau acești oameni era respingător, de o imoralitate crasă, și stârnea repulsia.

^t Lit.: „nici o lucrare bună”.

^u Sau: „ceea ce este potrivit cu învățătura sănătoasă”.

^v Lit.: „înrobite de vin mult”. Dacă la sfaturile pentru prezbiteri s-a folosit

îndemne la bine,⁴ să le îndrume pe cele tinere să-și iubească bărbații, să-și iubească copiii,⁵ să fie cumpătate, curate în purtare,^w să aibă grijă de casa lor, să fie bune, să fie supuse fiecare bărbatului ei,^x ca să nu fie vorbit de rău cuvântul lui Dumnezeu.

⁶ Pe cei tineri, de asemenea, îndeamnă-i să fie cumpătați,⁷ și, în toate, tu arată-te un model de fapte bune. Dă dovadă de învățătură nealterată,^y demnă de respect,⁸ arată că ai cuvânt sănătos, ireproșabil, pentru ca cei ce se împotrivesc să fie rușinați, neavând ce să mai spună rău despre noi.

⁹ Îndeamnă-i pe sclavi să se supună stăpânilor lor în toate privințele, să fie plăcuți, să nu le întoarcă vorba,¹⁰ să nu fure nimic, ci să arate o deplină bună credință, și în toate să fie ca o podoabă a învățăturii lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru.

Motivele unei vieți sfinte

¹¹ Pentru că harul mântuitor al lui Dumnezeu s-a arătat tuturor oamenilor,¹² învățându-ne să ne lăsăm^z de fărâdelege și de poftele lumești, și să trăim în lumea aceasta în chip cumpătat, cu dreptate și evlavie,¹³ așteptând fericita nădejde și arătarea slavei marelui nostru Dumnezeu și Mântuitor, Isus Hristos,¹⁴ care S-a dat pe Sine pentru noi, ca să ne răscumpere din nelegiuire și să ne curățească pentru Sine, ca să-i fim un popor ales, plin de râvnă pentru fapte bune.¹⁵ Spune-le aceste lucruri, îndeamnă-i și muștră-i cu toată tăria. Nimeni să nu te ignore^a!

3

Mărturia creștină în societate

termenul *παρονοχος*, „dedat vinului”, aici se folosește o expresie diferită, care indică dependența de vin.

^wLit.: „curate”, dar în sensul moralității, nu al ordinii sau al igienei.

^xLit.: „supuse bărbaților lor proprii”.

^yLit.: „necoruptă”, „care nu putrezește”; unii traduc: „netrecătoare”. Se referă la învățătură corectă, care arată valorile veșnice.

^zSau: „să ne lepădăm”; alții: „să o rupem”.

^aSau: „să nu te disprețuiască”; „să nu te treacă cu vederea”.

¹ Amintește-le să fie supuși conducătorilor și autorităților, să-i asculte și să fie gata pentru orice faptă bună,^b ² să nu vorbească de rău pe nimeni, să nu fie violenți, să se poarte cu blândețe deplină față de toți oamenii. ³ Fiindcă și noi eram în trecut fără pricepere, neascultători, amăgiți, și slujeam poftelor și plăcerilor nenumărate, trăind în răutate și învidie, fiind dușmăniți de oameni și dușmănindu-ne unii pe alții.

⁴ Dar când s-a arătat bunătatea și iubirea de oameni a lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru,⁵ El ne-a mântuit, nu datorită faptelor drepte^c pe care le-am făcut noi, ci datorită milei Lui. El ne-a mântuit prin spălarea^d nașterii din nou, a reînnoirii făcute de Duhul Sfânt^e, ⁶ pe Care L-a revărsat din belșug asupra noastră prin Isus Hristos, Mântuitorul nostru,⁷ pentru ca să fim făcuți drepti prin harul Său și să devenim moștenitori, potrivit nădejzii vieții veșnice.

⁸ Cuvântul acesta este vrednic de crezare; și vreau să le spui răspicat aceste lucruri, pentru ca cei care cred în Dumnezeu să fie preocupați să fie primii la fapte bune. Acestea sunt cu-adevărat bune și folositoare pentru oameni.

Evitarea învățătorilor falși

⁹ Ferește-te de întrebările prostești, de genealogii, de certuri și de dispute privind Legea, pentru că sunt nefolositoare și zadarnice. ¹⁰ După prima sau a doua muștrare, să nu mai ai nimic de-a face cu omul certăreț^f, ¹¹ pentru că știi că un asemenea om s-a abătut și păcătuiește, fiind condamnat de propriile lui fapte.

Salutări, sfaturi și îndemnuri finale

¹² Când îi voi trimite la tine pe Artemas sau pe Tihic, străduiește-te să vii la mine, la Nicopole, căci acolo m-am hotărât să-mi petrec iarna.

¹³ Pe Zenas, învățătorul Legii, și pe Apollo trimite-i înainte și ai grijă să nu le lipsească nimic. ¹⁴ Să se învețe și ai noștri să fie primii la fapte

^bLit.: „faptă bună”

^cLit.: „faptelor făcute în dreptate”.

^dLit.: „baia”.

^eLit.: „reînnoirii Duhului Sfânt”.

^fLit.: „omul care face dezbinări”, sau: „omul eretic”.

bune, oricând este nevoie, și să nu stea neroditori.

¹⁵ Toți cei ce sunt împreună cu mine te îmbrățișează. Îmbrățișează-i și tu pe cei ce ne iubesc în credință. Harul să fie cu voi toți!

[24-Oct-2008@08:50, Backup Description=24-Oct-2008@08:48, O. Baban](#)